

Porslinsduvan

Det luktar dagis konstaterar Gudrun när hon stiger in i trapphuset. Hon ger handtaget på porten ett extra ryck fastän att hon vet att den låser sig när den stängs. Mest bara för att vara på den säkra sidan. Bättre att kolla en gång för mycket än en gång för lite, det är hennes filosofi angående det mesta. Speciellt portlås. Hon vänder sig om och stampar av den sista snön på entrémattan.

Kakelgolvet på bottenvåningen är nerkletat av säkert hundra små brungrå stövelavtryck. Alla leder in till dörr nummer ett, huller om buller som om varelserna tillhörande avtrycken vinglat runt några varv innan de hittat rätt ingång. Som om det hade flyttat in en hel arme av tarvliga skogstomtar i första lägenheten till vänster som inte vet hur man stampar av sig snön på entrémattan.

Suckandes drar hon av sig handskarna. Att hon irriterar sig på snöslask är inte nödvändigtvis säkerheten för barnen som man lätt kan anta, fastän att det bor en hel drös av dem i huset. Det är nog snarare tanken på att regler inte följs som gör henne upprörd. Det handlar helt enkelt om principer, om vanlig hövlighet och om skyldigheten som svensk att hålla sig till de riktlinjer som samhället kommit överens om är bäst. I detta fall skyldigheten att torka av skorna innan man går in.

Hon är just påväg upp för trappan till sin hyresrätt på andra våningen då hon ser något hon inte har lagt märke till förut, någon har klottrat på väggen med en orange färgkrita. För henne är det i maghöjd, men för en tomté på under en meter är det en bra bit över huvudet. Hon hukar sig ner på andra trappsteget och synar klottret, försöker förstå vad det ska föreställa men då Gudrun varken har tålamod eller fantasi tolkar hon det som att konstnären bara är ute efter att förstöra. Förargat slickar hon på tummen och försöker skrubba bort klottret, utan resultat.

Det bor förstås inga skogstomtar i huset, däremot finns det ett daghem. Nystartat sedan tre år tillbaka av Vikan och Madde, två 27 åriga flickor från söder.

Gudrun har aldrig riktigt förstått sig på det där, hur man kan släppa in främmande barn i sin lägenhet. De bråkar och kan inte behärska sina känslor, ständigt skrikande. Man kan ju tro att det blir bättre med åren men så ser man föräldrarna när de hämtar, de är lika mycket barn som ungarna själva, de har ansiktet i sina mobiler, råkar man stöta ihop med dem nere i trapphuset tittar de aldrig upp och hälsar. Oförsämligt, dagens barn har inga förebilder. Somliga borde inte få skaffa barn helt enkelt.

Just i denna stund sitter Gudrun vid köksbordet, Kenneth sitter på stolen mitt emot, i sin högra hand håller han en äggmacka, han har läsglasögonen på näsan och blicken ned på elräkningen. Gudrun kuper sina händer kring sin kopp te och blickar ut genom köksfönstret. Hela förmiddagen har gått åt att motionera, det värker i knäna igen, nu förtjänar hon en paus.

Den första vårsolen skiner genom de gulbruna gardinerna och får vartenda litet dammkorn på fönsterblecket att synas. Bladen på pelargonerna har blivit torra i kanten. Takfläkten låter när den snurrar. Just i denna stund knackar det lätt på dörren.

- Kan du ta det är du snäll, säger Kenneth, mer konstaterande än frågande.

Muttrande ställer sig Gudrun upp och går mot hallen. Konstigt tänker hon, klockan är halv fyra på eftermiddagen och vad hon vet så väntar de inget besök. Syster Agata ska inte komma förrän på måndag och hon har inte beställt något paket.

- Ja? Hon öppnar dörren på glänt och kikar ut. Konstigt nog står det ingen där. Hon tvekar en stund men så hakar hon ändå av haspen och ställer dörren på vid gavel, förundrad blickar hon ut. Trapphuset gapar tomt.

Hon stänger dörren långsamt, låser båda låsen och sätter dit haspen igen. Rycker i handtaget en extra gång. Hon tänker att det säkert är en av de där ouppfostrade pojkarna som bor med sin ensamstående mamma på våning fyra som går runt och busknackar igen. De gillar att ha hyss för sig, bröderna, de gillar att kasta snöbollar på fönsterna så det smäller i hela lägenheten.

Hon vänder sig om för att hänga tillbaka nyckeln på kroken då hon plötsligt tappar andan. Framför henne i hallen står en liten flicka.

- Hej får jag låna toalett?

Överrumplad synar Gudrun flickan. Hon är inte längre än golvväxten hon står bredvid. Tovigt, guldigt hår sticker ut under en alldeles för stor mössa och halsduken når ner till knäna. Hennes kinder är rödbitna av kyla, hon stryker bort lite snuva med ena vanten.

- Hej jag åkte pulka och Madde sa att jag kunde gå in och kissa om jag var kissnödig men dörren var stängd så jag tänkte att jag kunde gå och se om jag kunde kissa här istället. Får jag det?

Gudrun öppnar munnen men vet inte vad hon ska svara, istället tittar hon ner på golvet. De familjära brungrå stövelavtrycken hon tidigare stött på nere på bottenvåningen slingrar sig nu över Gudruns hallgolv.

- Ta av dig skorna! skäller Gudrun högt, nästan förskräckt.
- Ah, jag får gå in?
- Jo, ja, men ta av dig skorna för gudskelov!

När flickan försvinner in på toaletten går Gudrun raskt in i köket, hon spänner blicken i Kenneth.

- Det är en flicka!
- Va?
- Det är en flicka här!
- Lugna ner dig Gudrun. Jag hör inte vad du säger.

Hon suckar frustrerat och rycker golvtrasan från städstället, går tillbaka in i hallen. När hon hukandes skurar golvet står plötsligt flickan framför henne igen.

- Du städar efter mig? säger hon mer frågande än konstaterande.

Gudrun ignorerar henne. Fortsätter skura.

- Vad är det här? När fick du den här? Vad är det för nått?

Frågorna slutar inte, irriterad tittar Gudrun upp och till sin häpnad får hon se flickan hålla i Elisabeths vita porslinsduva. En våg av sylvass ångest sprider i snabbt Gudruns bröstorg. Hon stannar upp i rörelsen och ryter till med en sådan kraft att Kenneth vänder huvudet och kikar ut i hallen.

Hon ställer sig upp så hastigt hon kan, struntar i huggen i knäna, sliter duvan ur flickans små händer och vrider om båda låsen på dörren, lossar haspen och med rak arm visar henne vägen ut.

När man frågar Vickan och Madde hur de klarar av att ta hand om främmande barn säger de att det är en dröm uppfylld, att de får bo tillsammans och göra det dem älskar, att de är glada. Men Gudrun tänker att så kan det inte vara, de springer alltid runt och stressar de där två. Det handlar nog snarare om ekonomi, de måste få in pengar på något vis, flickorna.

När hon tänker vidare på det inser hon att själv inte haft särskilt stora drömmar i livet. Hon är oproblematiskt enkel och har i huvudsak inte önskat sig mer än hus, man och bil och en årsprenumeration på DN så att hon kan läsa tidningen varje morgon.

Fast ja, det fanns ju en tid då hon också tänkte på barn. När villan i centrum var nyköpt, Kenneth var ung och Gudrun, smal som hon var klädde sig i vackra böljande kjolar och målade läpparna röda. De försökte ju såklart, flera gånger, en gång lyckades de också, nästan, men det blev aldrig som de verkligen hade hoppats. Det gjorde ont. Det glädjefyllda familjelivet som en gång hade varit en livsdröm flöt liksom iväg och försvann någonstans i tiden. Och på det sättet gick åren, avsaknaden av barn tyngde till en början men det gick över, byttes mot andra projekt, som bilbygget. Och när villaområdet i centrum sedan skulle rivas flyttade dem in här i lägenheten på Byäng och skaffade sig en katt.

Hon ser på Kenneth som sitter på stolen mitt emot. Vad tunnhårig han har blivit.

Det hinner mörkna. Gudrun ligger ensam i sin säng och läser, kvällar som dessa är bok en god kompanjon. Just denna har hon lånat under förmiddagen på kyrkans bibliotek, en diktsamling skriven av Vilhelm Ekerlund. Han skriver i ensamhetens namn. Dikter om en kvinnas obesvarade kärlek till månen.

Sängkläderna är nytvättade och strukna, hyllorna välstädade och blanka. Hon har placerat ett glas vatten bredvid sig på mammas broderade duk.

Plötsligt är det något som stör henne. Ett ihållande tjut. Entonigt, gällt och skärande utan avbrott. Som en klagande melodi spelad på såg, som ett skrikande barn.

Gudrun tänker att hon borde vänta ut skriket. Hon lägger boken i knät, markerar rätt sida med bokmärket. Sträcker sig efter sitt vattenglas och tar en klunk. Hon ser sig omkring i rummet, tittar upp i taket. Taklampan skulle behöva putsas om, en glödlampa skulle behöva bytas. Kenneth klagat alltid på att ryggen gör ont, hon kanske skulle kunna be hyresvärden om hjälp med det imorgon. Men vad är det här, ska ungen aldrig sluta skrika?

Hon drar filten kring sig och ställer sig i sovrumsfönstret, sätter fingrarna i persiennerna. Det är svårt att urskilja vad som är vad i mörkret men en gatlampa lyser upp lekplatsen på gården. Framför gungorna ser hon en ensam liten gestalt vagga av och an på marken, framtålutad

krama om ena benet med vantarna. Håret är guldigt, tovtigt och näsan snuwig, ögonen blanka, hon gråter.

Vad gör hon ensam såhär dags? Varför är det ingen som kommer och hjälper? Smått upprörd ser sig Gudrun om efter andra på gårdsplanen, hon kan inte se någon. Var är Vickan och Madde? Är hon allvarligt skadad? Vad i hela helvete... Nej, nu får det fan vara...

Rätt som det är finner hon sig själv stå i hallen med vinterjackan på. Med krafttag rycker hon nycklarna ur kroken, vrider om båda låsen på dörren, lossar haspen och skyndar ut och ner för trapporna.

Knäna värker fortfarande, fötterna är ostadiga och marken hal av is men Gudrun springer. Gudrun springer allt vad hon har tills hon kommer till gungorna.

Hon saktar in, hukar sig ner, lägger sin bara hand på flickans rygg, den skakar av köld. Flickan tittar upp med andan i halsen, inte glatt och nyfiket som förut, nu är hennes ögon fulla av tårar, blanka som kristaller faller de ner för hennes kinder. Magen vrider sig, hjärtat slår. Gudrun kan inte göra annat än att möta hennes blick. Hon känner den skarpa skärande ångesten välla över henne igen, knyter sina händer för att den inte ska få grepp om hennes lungor. Det var länge sedan någon såg på Gudrun såhär. Hon visste inte att hon hade saknat det så mycket.

Istapparna som hänger från gungans ställning liknar vassa knivar av glas, de ser ut att vilja göra dem illa, hade de lossnat nu hade dem kluvit barnet i tu. Det gör henne upprörd.

En blixtnöd av blodröd smärta trycker till bröstskorgen på henne, sprider sig som en löpeld genom hennes kalla kropp, från pannan ända ut i fingertopparna, bränner till i vinterkylan. Flickan kippar efter luft, hennes läppar darrar, händerna som hon trycker mot knät har blivit svaga. Hon ser så liten ut, så bekant ut, det hade lika gärna kunnat vara Elisabeth som suttit framför henne.

Och det är då hon gör det. Kanske är det så att Gudrun inte hinner tänka. Kanske hinner hon tänka alldeles för mycket. Plötsligt trycker hon flickan tätt intill sig och lyfter henne upp. Sedan vandrar hon på skakiga ben över gårdsplanen.

Tillsammans stiger de in i trapphuset. Gudrun glömmet att rycka i handtaget en extra gång.

Det är Vickan som öppnar dörren när de ringer på. Hon bär på en hög handdukar och pratar i hemtelefonen. När hon får syn på Gudrun tystnar hon en stund, ser ut att tänka. En pojke i randig tröja rycker henne i byxbenet. Så får hon syn på flickan.

- Nejmen lilla Ebba, så tokigt, såja, såja. Hon lägger undan handdukarna, sätter telefonen mellan hakan och axeln och sträcker fram armarna för att kunna ta emot barnet. Hon möter kort Gudruns blick. Tack ska du ha Gudrun.

Gudrun står kvar en stund i hallen. Funderar på om hon ska följa med in eller gå upp till sig. Ett annat barn ropar inne i vardagsrummet. Dagislukten har kommit tillbaka.. Vickan måste ha uppfattat hennes skärpta mun och flackande blick som tecken på orolighet för hon vänder sig plötsligt mot Gudrun och säger.

Annika Sigfridsson

- Hon kommer bli bra, det är nog bara ett skavsår.

Gudrun viker undan blicken snabbt, skakar lätt på huvudet.

- Ja, jo såklart. Tack. Tack själv.

Sen står hon där. Själv, vid ingången till första lägenheten till vänster, dörr nummer ett. Solnedgången har hunnit göra trapphuset mörkt och öde. ser större ut än vanligt när inte solstrålarna lyser in, det är så tyst när inte diskmaskinerna på källarvåningen snurrar och hörs. Allt gick nyss så snabbt, nu har tiden stannat. Rummet Molnen på himlen utanför verkar ha lättat, den ända ljuskälla som tyder konturerna av väggarna är månens sken. Blek men mystisk, precis som kvinnan i dikten beskriver det.

Gudruns lätt oorienterade tankar får hennes blick att landa på kakelgolvet. Hon märker det inte först men snart ser hon att den här gången är det hon själv som har spridit blöta, leriga fotavtryck över hela entrén. Hon är inte bättre än skogstomtarna själva.

Månljuset skiner genom fönstergluggen, träffar det orangea kritkluddet på väggen. Hon synar det och bestämmer sig nu för att titta närmare på det den här gången.

Hon vrider huvudet lätt, leker lite med associationer, står där länge, ger inte upp. Det är just då hon ser det också. För det krävs tålmod och en gnutta fantasi för att förstå att klottret i själva verket är en mycket genomtänkt teckning föreställande en faslig tiger. Orange med randig rygg, rytandes med ett fasligt gap och tusen vassa tänder, ilsken och på språng med tassarna i vädret, kastandes mot sitt stackars byte. Faslig, den här tigern tycker om att äta upp vuxna som inte förstår. Tråkiga vuxna som inte hinner, eller vill förstå.

Gudrun går upp till sig, hon låser upp låset på dörren till lägenheten. Hänger av sig jackan. Bortom köksfönstret syns månklyftan fortfarande, lyser upp hela hallen på sitt mystiska sätt och träffar Elisabeths porslinsduva på hallbyrån. Den porslinsduvan som Elisabeth fick i doppresent, blank och oskuldsfull, vackrare än månljuset själv. Gudrun fattar tag den i sina händer. Klappar den varsamt med pekfingret och sluter ögonen.

- Jag tror att jag träffade dig idag. Min Elisabeth.

Hon ska just gå in i sovrummet och stänga om sig då en glimt utav hennes spegelbild får henne att stanna upp. Hon skådar för första gången på väldigt, väldigt länge ett leende på läpparna.

Hoppas att du knackar på imorgon också, klockan halv fyra, då Agata ännu inte hunnit komma och då jag inte väntar några paket.

Av: Annika Sigfridsson